

Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Ερευνών

www.philosophical-research.org

Απόστολος Πιερρής

Προσεχείς Εκδηλώσεις

στην Σπάρτη

(8 – 14 Σεπτεμβρίου),

και Σχόλιο

για την Νεοελληνική Κακοδαιμονία:

Η Μανία του Αταίριαστου

I.

Συναντήσεις Σπάρτης

8 – 14 Σεπτεμβρίου

Θα έχουμε πάλι το δοκιμασμένο τριλογικό μοντέλο συναρτημένων σεμιναρίων.

*1/ Πέμπτη, 8 Σεπτεμβρίου, 8.30 μ.μ., στο Πάλαϊό
Δημαρχείο*

Αντί της Πάρασκευής, η πρώτη μας συνάντηση θα γίνει αυτήν την φορά Πέμπτη.

*Θα ασχοληθούμε με την φωτεινή σχόλη της Σπάρτης, τις θερινές εορτές του
Απόλλωνος.*

*Μετά τα Υακίνθια του πρώτου καλοκαιρινού μήνα ακολουθούσαν τον δεύτερο
και τον τρίτο αντίστοιχα οι Τυμνοπαδιές και τα Ξάρνεια.*

*[Ο ενιαυτός άρχιζε με την πρώτη νουμηνία περί τις Θερινές Τροπές. Το Άωρικό
βίωμα και πνεύμα δεν αξιολογεί απόλυτα την γέννηση στον χρόνο , αλλά την
ακμή στην αιωνιότητα].*

*Οι Τυμνοπαδιές , δεκαήμερη εορτή, ετελούντο από 7 μέχρι 16 του δεύτερου
σεληνιακού μήνα , φέτος 3 με 12 Αυγούστου.*

Τα Κάρνεια διαρκούσαν από 9 έως 16 του τρίτου σεληνιακού μηνός, που αντιστοιχούν φέτος 4 – 11 Σεπτεμβρίου, με εστιασμό στην παυσέληνο 10 Σεπτεμβρίου.

Ταιριάζει λοιπόν η θεματολογία των Γυμνοπαιδιών και των Καρνείων για την συνάντησή μας. (Τα Υακίνθια έχουμε συζητήσει στην προηγούμενη τριλογία μας, αλλά δεν μιλήσαμε για τις Γυμνοπαιδιές φέτος).

Θα αναλύσω τον χαρακτήρα των δύο εορτών σε σχέση με το θέμα τους αφ' ενός και την μορφή τους αφ' ετέρου. Και θα συνδέσω την μορφή τους με την ουσία του Δωρικού ως προς την ανθρωπινή στάση μέσα και απέναντι στον χρόνο. Και συγκεκριμένα προς την Σπαρτιατική ιδιαιτερότητα των σχέσεων με τον χρόνο. Γιατί οι μεν Γυμνοπαιδιές αφορούσαν στην μνήμη και τιμή της πολεμικής αρετής και της επιτυχίας της στο ιστορικό γίγνεσθαι, τα δε Κάρνεια αποτελούσαν κατάθεση ορεσίβιας Δωρικής διαγωγής και ιεροπραξία μαγική αγροτικής ευετηρίας. Ο Απολλώνιος μετασχηματισμός τους είναι αποκαλυπτικός και οι συνέπειές του καθοριστικές.

Τίτλος της ομιλίας μου:

Εορτολογικός Εξαπολλωνισμός:

Γυμνοπαιδιές και Κάρνεια

Η Δωρική Πινόη και η Πολιτισμική Τροπή

ΠΣχετικά για τις Γυμνοπαιδιές δείτε τις μελέτες μου:

- (α) *«Έρευνες στον Σπαρτιατικό Τρόπο Βίου και την Βιοθεωρία του. Λακεδαίμων Εορτάζουσα II: Γυμνοπαιδιαιί», και*
- (β) *«Πνοές από τις Λακεδαιμόνιες Γυμνοπαιδιές»*
- (γ) *«Μορφολογία και Ύφος Αρχαϊκής Λακωνικής Πλαστικής, II: Γυμνοπαιδιαιί και οι ορειχάλκινοι «Θυρεατικοί» Παίδες. (Ομάδα Αγαλματίων Β)»*
- (δ) *«Οι Θυρεατικοί Στέφανοι και ο Απόλλων-Ζεϋς του Ugento. Μορφολογία και Συμβολισμός»*
- (ε) *«Γυμνοί Στοχασμοί για τις Σπαρτιατικές Γυμνοπαιδιές: το Κάλλος και το Απόλυτο Νόημα της Ύπαρξης*
- (στ) *«Απο-καλύψεις για τις Γυμνοπαιδιές»*

(ζ) «Τρεις Εκδηλώσεις στην Σπάρτη για τις Γυμνοπαιδιές»

Στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές Μελέτες».

Πολλά επίσης εκεί για την αναλυτική μελέτη του καθοριστικού φαινομένου της Ανάδυσης της Μορφής.

Για τα Κάρνεια δείτε τις μελέτες μου:

- 1/ «Κάρνεια Ιερομηνιακά»,
- 2/ «Ολυμπία και Σπάρτη: Ιδέα και Πραγματικότητα της Δωρικής Ουσίας του Ελληνισμού»,
- 3/ «Για τα Κάρνεια»,
- 4/ «Για τα Κάρνεια, Β'»

στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές μελέτες»].

2/ Κυριακή 11 Σεπτεμβρίου, 8.30 μ.μ. στο Παλαιό Δημαρχείο

Θα αναπτύξω σε όλες της τις διαστάσεις την περιληπτική εισήγησή μου στο Συνέδριο για την Μάχη της Σελλασίας. Οι συγκλίνουσες συνιστώσες και παράγοντες υποδηλώνονται στον θεματικό τίτλο της παρουσίασής μου:

Πολιτισμική Ταυτότητα και Υψηλή Στρατηγική

της Σπάρτης σε Ακμή και Πάρακμή

Το Θαύμα της Αναγένεωσής, η Μάχη της Σελλασιίας και η Ρώμη

(Σχόλια στην Θεωρία της Ιστορίας του Πολύβιου)

Κλειδί για την κατανόηση του όλου θέματος δίνει η παρατήρηση του Πλούταρχου για τα καταληκτικά γεγονότα του 188 π.Χ.:

έμπιπλάμενος δὲ τῶν Λακεδαιμονίων (sc. ὁ Φιλοποίμην) καὶ παρ' ἀξίαν πεπραχόσιν ἐπεμβαίνων, τὸ περὶ τὴν πολιτείαν ἔργον ὠμότατον ἐξεργάσατο καὶ παρανομώτατον. ἀνείλε γὰρ καὶ διέφθειρε τὴν Λυκούργειον ἀγωγὴν, ἀναγκάσας καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν καὶ τοὺς ἐφήβους τὴν Ἀχαϊκὴν ἀντὶ τῆς πατρίου παιδείαν ματαβαλεῖν, ὥς οὐδέποτε μικρὸν ἐν τοῖς του Λυκούργου νόμοις φρονήσοντας.

Πλούταρχος, Φιλοποίμην, 16, 7-8

[Για τις εποχές της Σπαρτιατικής ιστορίας δείτε τις μελέτες μου:

1/ «Οι Εποχές της Σπαρτιατικής Ιστορίας»

2/ «Περιοδοποίηση της Σπαρτιατικής Ιστορίας»,

Και για το νόημα της ιστορίας γενικώτερα, μεταξύ άλλων,

3/ «Γυμνοὶ Στοχασμοὶ για τις Σπαρτιατικὲς Γυμνοπαιδιές: το Κάλλος και το Απόλυτο Νόημα της Ὑπαρξῆς»

Δείτε ενδεικτικὰ για προετοιμασία ἐπὶ του θέματος τις μελέτες μου της σειρᾶς «Κάλλος και Ιστορία. Ο Δωρικὸς Ἀξονας στην Α' Χιλιετία π.Χ.», στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία ομότιτλο «Κάλλος και Ιστορία. Ο Δωρικὸς Ἀξονας». – Επίσης σχετικὲς ἐργασίες στην κατηγορία «Δωρικὲς Μελέτες», και σε ἄλλες συναφεῖς, - πολὺ υλικὸ και θεμελιώδεις δομὲς ἐρευνας βάσης για την κοσμοϊστορικὴ Δωρικὴ Επανάσταση στην ἀνθρώπινη οδὸ πρὸς το «Τέλος».

Προσέξτε και τα:

1/ «Η Κοσμοϊστορικὴ Σημασία της Α' Χιλιετίας π.Χ.. – Από την Κατάρρευση του Μεταλλικοῦ Συστήματος Ισχύος στην Ἰδρυση της Ρωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας. Στοχασμοὶ Βάσης για την Διαλεκτικὴ

Αιωνιότητας και Χρόνου στην Ιστορία», (στην κατηγορία Hellenism and History)

2/ *«Ο Χαρακτήρας της Δωρικής Ταυτότητας του Ελληνισμού, XXIII: Το Δωρικό Πνεύμα και οι Πνοές του – Διεγέρσεις, Προσλήψεις, Αντιδράσεις. Πολιτισμική Ιστορία του Ελληνισμού από τα Μέσα του 7^{ου} στα Μέσα του 6^{ου} Αιώνα π.Χ.», (στην κατηγορία «Δωρικές Μελέτες»)*

3/ *«Ο Χαρακτήρας κλπ. XXI: Έρως και Χρόνος – ο Ανθός και ο Αδάμας της Σπάρτης», (στην ίδια κατηγορία)*

4/ *«Ο Απόλλων και το Αίνιγμα του Χρόνου», (στην κατηγορία «Δογματικά Ελληνισμού»).*

Κοιτάξτε ιδιαίτερα το:

5/ *«Ελληνικές Ευχές αντί Αλλοτριών Ευχολογίων: ο Άξων της Αιωνιότητας μέσα στην Ανάγκη του Χρόνου» (στην κατηγορία «Οντολογικές Ευχές»).*

Επίσης τα:

6/ *«Ο Χαρακτήρας κλπ. XXII: Ο Κόσμος του Δαιμονικού ή το Κάλλος της Δύναμης. – Θεοί, Άνθρωποι και Κοσμική Τάξη», (στην κατηγορία «Δωρικές Μελέτες»)*

7/ *«Μοίρα και Κάλλος. – Για μια Ελληνική Τελεολογική Μοιρολατρεία», (στην ίδια κατηγορία)*

Στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές Μελέτες», όπου και πολλές άλλες συναφείς εργασίες].

☆☆☆

3/ Τρίτη , 13 Σεπτεμβρίου, 8.30 μ.μ. στην αίθουσα του Επιμελητηρίου, Λυκούργου.

Συνεχίζουμε την μελέτη της ανάδυσης και ανάπτυξης της κλασσικής Μορφής από τον Δωρικό τρόπο βίου και «κόσμο» κοινωνίας. Επικεντρωνόμαστε τώρα στις σχέσεις γυμναστικής και γλυπτικής, και συγκεκριμένα στην Σπαρτιατική αρχή της ιδέας του Κάλλους κατά την διαμόρφωση της μνημειακής πλαστικής.

Το Κάλλος ως Μορφή της Τελειότητας

Γυμναστική και Γλυπτική

Σπαρτιατικός Σωματότυπος και Μνημειακή Πλαστική

στην Αρχαϊκή Εποχή

Η ομιλία, που αποτελεί συνέχεια της παρουσίασης στις τέσσερις προηγούμενες αντίστοιχες Τρίτες, θα συνοδεύεται από συνεχή ροή προβολής σχετικών έργων τέχνης, επί των οποίων θα γίνει η ανάλυση του θέματος.

Μετά την μελέτη της μορφολογίας των «Θυρεατικών παιδων» (παιδων με Θυρεατικούς στεφάνους εις τιμή και μνήμη των Γυμνοπαιδιών), θα προχωρήσω με την ανάλυση των αγκαυματιδίων του τύπου «Οπλίτη του Απόλλωνα». Με τις έρευνες αυτές οδηγούμαστε από την ανάδυση της μορφής στα ορειχάλκινα ειδώλια του τέλους του 8^{ου} π. Χ. αιώνα, στην μορφοποίηση του Σπαρτιατικού σωματότυπου της τελειότητας, και έτσι στην έκρηξη της μνημειακής πλαστικής σε λίθο με τον Κούρο της Φιγαλείας, αρχή των διαφόρων γλυπτικών τάσεων («Σχολών», εργαστηρίων) της αρχαϊκής πλαστικής.

[Είναι το έκτο σεμινάριο από τον ειδικό Κύκλο για τις Συναντήσεις της Σπάρτης (Κύκλος Γ'). Το συνολικό Πρόγραμμα αυτής της σειράς, έχει δομηθεί υπό τον περιγραφικό τίτλο:

Το Θαύμα και το «Τέλος» της Ιστορίας»,

- Έρευνες για την μοναδικότητα της Σπάρτης

και το Κοσμοϊστορικό Νόημα του Δωρικού.

ΜΟΡΦΗ, Η Αλήθεια και το Κάλλος της Σπάρτης.

Στο πρώτο μέρος αυτού του Κύκλου για την εστιακή σημασία της Σπάρτης στην αρχαϊκή εποχή διαπραγματεύομαι το θεμελιώδες ζήτημα:

I. Πολιτισμική Επανάσταση: η Πολιτεία της Αιωνιότητας.

(Τα Προγράμματα των τριών Σπαρτιατικών Κυκλών έχουν κυκλοφορήσει και βρίσκονται ανηρτημένα και στον ιστότοπο του Ινστιτούτου).].

Από την έρευνα βάσης στο ζήτημα της Δωρικής, ειδικά Σπαρτιατικής, γένεσης και ανάπτυξης της πλαστικής Μορφής, και της μνημειακής έκφρασής της, έχουν προκύψει πολυάριθμες αναλυτικές μελέτες μου, που υπάρχουν στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία κυρίως «Δωρικές Μελέτες». Χαρακτηριστικά:

1/ *Δαίδαλος, Δίποινος και Σκύλλης. Η Πλαστική Μετάβαση από την Γεωμετρική στην Αρχαϊκή Εποχή: Πηγές και Χρονολόγηση*

2/ *Η Ανάδυση της Μορφής στα Ορειχάλκινα Ειδώλια της Ολυμπίας, I. Προετοιμασία στους Γεωμετρικούς Χρόνους και στην Μεταβατική Εποχή*

3/ *Η Ανάδυση κλπ., II. Οι «Απόλλωνες» της Πρωτοαρχαϊκής Εποχής*

4/ *Η Ανάδυση κλπ., III. Ο Άλτης*

5/ *Μορφολογία και Ύψος Αρχαϊκής Λακωνικής Πλαστικής, I. Ο Κούρος-Απόλλων του Κάλλους και της Ανδρείας (Ομάδα Αγαλμάτων Α)*

6/ *Μορφολογία κλπ., II. Γυμνοπαιδιαί και οι ορειχάλκινοι «Θυρεατικοί» Παίδες (Ομάδα Αγαλμάτων Β)*

7/ *Μορφολογία κλπ., III. Μορφές του Απόλλωνα στην Σπάρτη: ο Οπλίτης του Απόλλωνα (Ομάδα Αγαλμάτων Γ)*

- 8/ *Μορφολογία κλπ. IV. Εξαπολλωνισμός του Δία: Η Υπέρτατη Δύναμη του Κάλλους – ο Απολλώνιος Ζευς του Μονάρχου.*
- 9/ *Ο Χαρακτήρας της Δωρικής Ταυτότητας του Ελληνισμού, XVI. Οι Θυρεατικοί Στέφανοι και ο Απόλλων-Ζευς του Ugento*
- 10/ *Ο Χαρακτήρας κλπ., XVIII. Ολυμπία, Ολύμπια Θρησκεία και η Μορφή του Απόλλωνα (Παράλληλοι Βίοι Ποίησης και Πλαστικής)*
- 11/ *Ο Εξαπολλωνισμός της Θρησκευτικότητας στην Τέχνη του 7^{ου} π.Χ. αι. και ο «Ανατολίζων» Ρυθμός*
- 12/ *Δωρικές και Ολυμπιακές Μελέτες: Κορινθιακή και Αττική Γλυπτική κατά τον 7^ο και 6^ο Αιώνα π.Χ.*
- 13/ *Ο Χαρακτήρας κλπ. XIX. Η Σοβαρή Παιδιά του Κάλλους – Απόλλων Γυμναστήριος και Φιλήσιος*
- 14/ *Ο Χαρακτήρας κλπ. XXIII. Το Δωρικό Πνεύμα και οι Πνοές του – Διεγέρσεις, Προσλήψεις, Αντιδράσεις στην Μνημειακή Πλαστική*
- 15/ *Για την σχέση Σπάρτης και Ολυμπιακών αγώνων δείτε 4 μελέτες στην κατηγορία «Σπάρτη και Ολυμπία» του ιστότοπου.*

II.

Συνέδριο Για την Μάχη της Σελλασίας.

Στο Συνέδριο (9-10 Σεπτεμβρίου) που διοργανώνει το Ινστιτούτο Σπάρτης, θα δώσω, με αφορμή την σημασία της μάχης, μια συνοπτική θεώρηση του νοήματος της Λακεδαιμόνιας ιστορίας, ως συμβολή στην επίλυση του αινίγματος της Σπάρτης. Το δε αίνιγμα αυτό είναι που ωδήγησε στους διάφορους «μύθους» περί Σπάρτης. Η ιστορική συμπεριφορά της Σπάρτης από τους Μεσσηνιακούς Πολέμους, στους Μηδικούς, στο ζήτημα της Αρχής, στην Μακεδονική εξάπλωση, μέχρι τις γεωπολιτικές αναταράξεις του δεύτερου μισού του 3^{ου} αιώνα και του πρώτου του 2^{ου}, - είναι περίεργη έως αλλόκοτη κατά την λογική του χρόνου. Το περίεργο αυτό θα συνεξετάσω με την πολιτισμική ταυτότητα του αυθεντικού Δωρικού πνεύματος που πραγματώνει ιστορικά η Σπάρτη, στο πλαίσιο των φάσεων του Μεγάλου Ενιαιού της. Από το ολοκλήρωμα των τριών αυτών διαστάσεων προκύπτει η λύση του αινίγματος, και η αποκατάσταση της Σπαρτιατικής αλήθειας.

Το καίριο αυτό πρόβλημα θα αναπτύξω όπως είπα στο σεμινάριο της Κυρακής (11 Σεπτεμβρίου), δεύτερο των τοτινών Συναντήσεων της Σπάρτης. Περίληψη θα ενδείξω στο Συνέδριο, το Σάββατο 10 Σεπτεμβρίου στην πρώτη πρωινή συνεδρία, υπό τον ίδιο τίτλο:

Πολιτισμική Ταυτότητα και Υψηλή Στρατηγική

της Σπάρτης σε Άκμή και Πάρακμή

Το Θαύμα της Αναγέννησης, η Μάχη της Σελλασίας και η Ρώμη

(Σχόλια στην Θεωρία της Ιστορίας του Πόλυβιου)

III.

Η Μανία του Αταίριαστου

(και πάλι το Άργος)

ή

ο Απόλλων και η Ήρα

Το σύγχρονο Άργος αθέτησε αυτό το ίδιο την μεγάλη γλυπτική παράδοση του αρχαίου του εαυτού, και έστησε μια αγαλμάτινη ανοησία, υπερτροφικό Φωμαϊκό αντίγραφο Ελληνιστικής αντικλασσικής α-κοσμίας, τον Ηρακλή Farnese, εις δυσαρμόνιο «διάκοσμο» της πόλης. Αφιέρωσα αποτροπιαστικά σε αυτήν την αλλοτρίωση το έκτο μέρος των Αταίριαστών μου υπό τον τίτλο «Τα Αγάλματα του Άργους. Η Μεγάλη Αργεία Πλαστική Παράδοση και η Σύγχρονη Ύβρη». Πάραπέμπω σε εκείνη την μελέτη μου.

Όπως έγραφα εκεί εν παρόδω, είχε προαναγγελθεί, και επί ματαίω εξετελέσθη, η ανίδρυση επίσης αντιγράφων των ανδριάντων του Riace.

Το σφάλλειν ανθρώπινο, έστω. Το επιμένειν επί σφάλματι όμως βεβαιότατα δαιμονικόν.

Οι δύο ήρωες, αριστουργήματα όντως του αυστηρού ρυθμού, δεν ανήκουν στην Αργεία πλαστική παράδοση, η οποία επιδεικνύει μια ισχυρή πλαστική ταυτότητα από τον Πολυμήδη των Δελφικών διδύμων. Κλέοβι και Βίτωνα, δια του Αγελάδα στον μέγα Πολύκλειτο. Η τεκτονική δομή του σώματος, η στιβαρή «τετραγωνικότητα» του κορμού και της όλης σύνθεσης, η ακρίβεια και τελειότητα του χωρολογικού ρυθμού των μερών, η απόλυτη αρμονία των στατικών και δυναμικών συμμετριών, η μετατροπή της στιγμιαίας στάσης και κατάστασης του σώματος στην κίνηση και μεταβολή σε μόνιμη φανέρωση της ουσίας, η ιδιάζουσα μαγεία της μορφής του τέλους, - είναι συστατικά χαρακτηριστικά του Αργείτικου γλυπτικού τρόπου, που φθάνουν στην υπερβατική έκφρασή τους με τον Πολύκλειτο.

Η «Σχολή» του Άργους δεσπόζει στις αρχές του 5^{ου} αιώνα π.Χ., κατά την εποχή της ανόδου του (πρώιμου) κλασσικού από το (ύστερο) αρχαϊκό. Αυτό δηλώνει και η παράδοση ότι τόσο ο Πολύκλειτος, όσο και ο Μύρων και ο Φειδίας ήσαν μαθητές του Αγελάδα.

Ο Αττικός κλασσικός γλυπτικός χαρακτήρας εμπνέεται από το Δωρικό πνεύμα στην Αργεία εκδοχή του, και δημιουργεί την δική του μορφολογία. Η οργανική δομή του σώματος, η διαμόρφωσή του ως επιφάνεια από ένα κέντρο στο εσωτερικό του, ένα ανωστικό άνωσμα του κορμού ως έκφραση φντού, το άνω θρώσκειν, η μαγεία της στιγμής στο γίγνεσθαι του χρόνου, μια φυσική ελευθερία υπέρ ρυθμό και αρμονική συμμετρία οποιασδήποτε τάξεως, μια επιτρέχουσα θεία επίπνοια αξίας πάνω από το απόλυτο κάλλος μορφής, η τονικότητα της χάριτος, - χαρακτηρίζουν γενικά την Αθηναϊκή προσέγγιση.

Οι ήρωες του Riace είναι Αττικά έργα του αυστηρού ρυθμού. Συγκεκριμένη ανάλυση της μορφολογίας τους τα ανάγει στον Φειδία. Συνάπτονται προς τον Απόλλωνα του Ομφαλού, επίσης έργο του Φειδία που προσδιορίζεται από τα αντίγραφα του. Προέρχονται τα πρωτότυπα του Riace και τα αντίγραφα του συγκεκριμένου Απόλλωνα από το καθυστερημένο ανάθημα των Αθηναίων στους Δελφούς για την Μάχη του Μαραθώνα. Ο Ήρωας Α πιθανόν είναι ο Μιλτιάδης του αναθήματος, και ο Β αρχηγέτης Αττικής φυλής. Ο Απόλλων είναι ο Απόλλων στην πρώιμη Φειδιακή παράστασή του.

[Για την διεξοδική ανάλυση του θέματος, δείτε τις πλήρεις σχετικές μελέτες μου στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές Μελέτες» και «Ολυμπιακές Μελέτες»:

Ιδιαίτερα:

1/ *Ο Γλυπτικός Διάκοσμος του Ναού του Διός στην Ολυμπία, Μέρος Α, Προλεγόμενα: η Μεγάλη Μεταμόρφωση της Μορφής και ο Αττικός Δωρισμός στη Χρυσή Πεντηκονταετία.*

Επίσης,

2/ *Έρευνες στην Δωρική Ουσία του Κλασσικού, I, Αγελάδας ο Αργεῖος και η νέα Μορφή της Τελειότητας*

3/ *Nullum absolutius: η Τελειότητα της Μορφής στον Πολύκλειτο*

4/ *Το Δυτικό Αέτωμα του Ναού του Διός στην Ολυμπία. Έρευνες στην Αισθητή Ιδέα του Κλασσικού, II: Η Αττική Προεργασία στην Ανάδειξη της Κλασσικής Μορφής*

5/ *Το Δυτικό Αέτωμα κλπ., III: Δύο Πλαστικά Ρεύματα στην Πρώτη Γενεά της Αθηναϊκής Ελευθερίας (507-477 π.Χ.): Αριστόδικος και Θησαυρός των Αθηναίων στους Δελφούς*

6/ *Το Δυτικό Αέτωμα κλπ., IV: Φειδίας, Αλκαμένης και ο Αττικοδωρικός Ρυθμός στην Πλαστική.*

Για την απόδοση των Ηρώων στο εργαστήριο του Φειδία και προσωπικά στον Φειδία εξ ολοκλήρου τουλάχιστον για τον Α, cf. W. Fuchs, Zu den Grossbronzen von Riace, in Praestant Interna, Festschrift für U. Hausmann, 1982, pp. 34sqq.

A. Giuliano, I grandi Bronzi di Riace, Fidia e la sua Officina, in Due Bronzi da Riace, Rinvenimento, Restauro, Analisi ed Ipotesi di Interpretazione, 1984, II, pp. 297-306.

Σημαντική και εξαιρετικά χρήσιμη είναι η έκδοση του Ministero per i Beni Culturali e Ambientali στο Bollettino d'Arte, G. B. Triches (ed.), Due Bronzi da Riace, 1984, σε δύο τόμους και τρία μέρη, με πλήρη τεχνική ανάλυση, φωτογράφιση και ερμηνείες αισθητικής αποτίμησης.

Cf. A. Busignani, (photos L. Perugi), Gli Eroi di Riace, 1981.

Η μόνη συζητήσιμη εναλλακτική θεώρηση για την απόδοση των Ηρώων αναφέρεται στον Πυθαγόρα από το Ρήγιο. Αναλύω το ζήτημα υπέρ του Φειδία στις προαναφερθείσες μελέτες μου, ειδικά στην πρώτη. Πάντως καμία σοβαρή σκέψη για Αργεία πλαστική.

Η υπόθεση του P. Moreno, I Bronzi da Riace, 1998, για την Αργείτιχη προέλευση των Ηρώων, συνιστά μια ιδιότυπη μυθιστορηματική φαντασίωση. Η διαπραγμάτευσή του είναι ένας αλλοπρόσαλλος συμφυρμός άσχετων πραγμάτων και διαχωρισμός συναφών. Ένα απίστευτο συνονθύλευμα παρουσιάζεται νεωτερικής θρασύτητας όπου θέσεις πετιόνται κάθε στιγμή κραυγάζουσας αυθαιρεσίας υπό τον μάταιο μανδύα αλογικής επιχειρηματολογίας. Συνολικά αφερέγγυα απασχόληση προς εντυπωσιασμό των αδαών της σύγχρονης δοξόφερτης (αν)επιστημοσύνης. Δεν αξίζει λεπτομερή αντίκρουση.].

Μένει το μέγιστο ερώτημα.

Γιατί το Άργος για να διακοσμηθεί βάζει ξένα αγάλματα; Γιατί περιφρονεί τον Πολυμήδη, τον Αγελάδα, τον υπέρτατο Πολύκλειτο; Γιατί αμαυρώνει, όσο εξαρτάται από την ανοησία του, το ίδιο το μεγαλείο του στην γλυπτική; Και γιατί το κάνει αυτό επανειλημμένα; Και ποια είναι η σκοπιμότητα – αφού αυτό γίνεται πάλι, άρα όχι τυχαία.

Έγραφα στον προηγούμενο στηλιτευτικό μου:

«Και στην πόλη που βρίσκεται πάνω σε εκείνη που έδωσε και καθώρισε το μεγαλείο και την δόξα της κλασσικής πλαστικής, ποια είναι τα αντίγραφα που στήνονται;

Όχι οι Αργείοι Κούροι Κλέοβις και Βίτων, πλήρεις κάλλους και Δωρικού νοήματος (έσυραν το άρμα της μητέρας τους, ιέρειας της Ήρας, από το Άργος στο Ηραίον για την εορτή και πανήγυρη της θεάς, και βραβεύθηκαν από τους θεούς με θάνατο το ίδιο βράδυ, έχοντας φθάσει το «τέλος» της

ύπαρξης, στον ανθό του κάλλους, στην ακμή της ρώμης, στο κορúφωμα της δόξας).

Όχι ο κορμός του Αργείου Αγελάδα στον οποίο γράφει εντυπωσιακό ποίημα για την θεία του ομορφιά ο Rilke.

Όχι ο Κανόνας του Πολύκλειτου, κανένα πιο φημισμένο άγαλμα στην ιστορία.

Όχι άλλα έργα του μεγάλου Αργείου Πολύκλειτου, αρχαία αντίγραφα των οποίων είναι γεμάτα τα Μουσεία του Κόσμου».

Γιατί;

Απαντούσα:

«Γιατί ο Νεοελληνισμός του συστήματος δεν θέλει να δει τον Ελληνισμό. Έχοντας φορέσει μια μάσκα σιδερένια που πια έχει γίνει ένα με το πρόσωπο, τώρα πονάει να την βγάλει. Και αντιδρά υστερικά προκαλώντας ρωγμές επί ρωγμών με τα αταίριαστά του της αλλοτρίωσης».

Και τι ακριβώς συγκεκριμένα δεν θέλει να δει μέσα του ο κακοδαίμων συστημικός Νοέλλην εν προκειμένω, αφού πρόκειται για γλυπτική;

Δεν θέλει να δει την θεμελιώδη, μοναδική, καθοριστική, κοσμοϊστορική λατρεία του κάλλους που συνιστά σαν βίωμα και πνεύμα και μορφή τον κλασικό Ελληνισμό στην Δωρική ουσία του, δεν θέλει να αισθανθεί το καινό ευαγγέλιο του έρωτα του κάλλους ως μόνης σωτηρίας, δεν θέλει να αντιληφθεί την απο-κάλυψη του Απόλυτου στην ώρα της ακμής του πρωθήβη Απόλλωνα, δεν θέλει να προσλάβει το κάλλος του ανθού της νεότητας στο φαίνεσθαι ως γύμνωση του Είναι και τέλεια μορφή του Θεού.

Γι αυτό στο Άργος το παράταιρο Άργος παραγνωρίζει την νεανική σφριγηλή αглаΐα του Κλέοβι και Βίτωνα, αγνοεί τον κορμό της ομορφιάς στο Παρίσι από την Μίλητο, και αποστρέφεται τον μέγα Πολύκλειτο, επειδή ύμνησε το νεαρώδες κάλλος του αγένειου άνθους ως επιφάνεια θεότητας, *quin aetatem quoque graviorem dicitur refugisse nihil ausus ultra leves genas*, στην προσπάθειά του να δώσει υπερκόσμια καλλονή στην μορφή της σωματικής τελειότητας, *ut humanae formae decorum addiderit supra verum* (Quintilianus, *Institutio Oratoria*, XII, 10, 7).

Βαραίνει στο Άργος η μοίρα του να ταράσσεται μεταξύ Ηραίου και του επιφανέστατου ιερού του Λυκίου, μεταξύ του Απόλλωνα και της Ήρας.

*

Και κατέληγα, και καταλήγω, για την Νεοελληνική μανία των αταίριαστων της αλλοτριώσης :

«Το φαινόμενο είναι μια ατέλειωτη τραγικωμωδία.

Η αποστροφή του Απόλλωνα και το μαστίγιο του Χριστού δουλεύουν σαν Άτη – Ύβρη – Νέμεση.

Και οι σοφοί και τα παλληκάρια του Ελληνισμού αδημονούν.

«Το δ' ευ νικάτω».».